

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Потік (група) 2ЕП, ЕА, ЕМ

2016 - 2017 навчальний рік

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

декан факультету управління та бізнесу
(повна назва факультету)

Професор _____ Дмитрієв І.А.
(підпис) (ПІБ декана)

“ ____ ” _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ Безпека життєдіяльності та охорона праці _____

(назва навчальної дисципліни згідно навчального плану)

підготовки

бакалавра

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузі знань

0305 «Економіка і підприємництво»

(шифр і назва галузі знань)

напряму підготовки

6.030504 «Економіка і підприємства»

6.030503 «Міжнародна економіка»

6.030509 «Облік та аудит»

(шифр і назва напряму підготовки)

(шифр _____)

(за ОПП чи № навчального плану)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів - 3 Кількість годин - 90	нормативна _____ (нормативна, за вибором ВНЗ, за вибором студента)	
Семестр викладання дисципліни	_____ (порядковий номер семестру)	_____ (порядковий номер семестру)
Вид контролю:	_____ іспит _____ (залік, екзамен)	
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	32	6
- практичні, семінарські (годин)	16	
- лабораторні роботи (годин)		
- самостійна робота студентів (годин)	42	68
- курсовий проект (годин)		
- курсова робота (годин)		
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)		16

2. Структура навчальної дисципліни

Навчальний тиждень	Назва теми лекційного матеріалу	Кількість годин		Назва ПР, ЛР, СЗ, СРС	Кількість годин		Література
		очна	заочна		очна	заочна	
1	2	3	4	5	6	7	8
Розділ 1. Безпека життєдіяльності							
Тема 1.	Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.	2					1, 3
Тема 2.	Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	2	2	Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	2	СР 2	1, 3
				<i>Самостійна робота</i> Визначення потенційно-небезпечних об'єктів і територій. Об'єкти підвищеної безпеки та класи їхньої небезпечності.	2	СР 2	2, 3
Тема 3.	Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	2		<i>Самостійна робота.</i> Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Біологічні небезпеки. Вражаючі фактори біологічної дії.	2	СР 2	3, 6
Тема 4.	Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах.	2		Хімічна небезпека. Надзвичайні ситуації при перевезенні небезпечних вантажів	2	СР 1	6
				<i>Самостійна робота.</i> Аналіз наслідків НС з участю небезпечних хімічних речовин	2	СР 1	6, 7

				<i>Самостійна робота.</i> Небезпеки на автомоб. транспорті. Перевезення небезпечних речовин.	2	СР 2	6, 7
				Пожежна небезпека Надзвичайні ситуації пов'язані з пожежами	2		1,6,8,13
Тема 5.	Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС.	2		<i>Самостійна робота.</i> Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС.	2	СР 2	3, 6, 11
Тема 6.	Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення у НС.	2				СР 2	6, 7
	Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	2		<i>Самостійна робота.</i> Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	2	СР 2	6, 14, 16 12
	Управління силами та засобами ОГ під час НС.	4		<i>Самостійна робота.</i> Побудова «дерева причин і небезпек» для моделювання розвитку надзвичайних ситуацій	2		6, 14, 16 12
				Надання першої долікарської допомоги	2	СР 2	3,6, 10
Разом за Розділом 1.		18	2	Практичні заняття	8		
				Самостійна робота	14	18	

Розділ 2. Основи охорони праці							
Навчальний тиждень	Назва теми лекційного матеріалу	Кількість годин		Назва ПР, ЛР, СЗ, СРС	Кількість годин		Література
		очна	заочна		очна	заочна	
1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 1.	Правові та організаційні основи охорони праці Конституційні засади ОП в Україні. Законодавство України про охорону праці. Закон України «Про охорону праці». Основні принципи державної політики України у галузі ОП. Гарантії прав працівників, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.	4	2	<i>Самостійна робота.</i> Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці	2	2	2, 3-10, 13, 23, 25-31
Тема 2				<i>Лабораторна робота.</i> Дослідження параметрів мікроклімату робочої зони та оцінка щодо відповідності їх нормативним значенням	2	СР2	10, 11, 14
Тема 3				<i>Самостійна робота.</i> Поняття про виробничу санітарію як систему організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних заходів. Шкідливі виробничі фактори, основні шкідливі речовини, їх вплив на організм людини.	2	2	16, 25-31
Тема 4	Освітлення виробничого приміщення	2		<i>Лабораторна робота.</i> Дослідження ефективності природного і штучного освітлення виробничих приміщень	2	СР2	14, 15

Тема 5	Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП): визначення, основні вимоги та ознаки. Структура НПАОП. Реєстр НПАОП. Стандарти в галузі ОП. Система стандартів безпеки праці (ССБП). Санітарні, будівельні норми, інші загальнодержавні документи з охорони праці. Фінансування охорони праці. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників.	4	2	<i>Самостійна робота.</i> Інструктажі з питань охорони праці для вихованців, учнів, студентів.	1	1	12,13, 17, 25-31
Тема 6.	Шум, ультразвук, інфразвук	2		<i>Лабораторна робота.</i> Дослідження параметрів шуму та методів шумозахисту.	2	СР2	21 20, 22
				<i>Самостійна робота.</i> Контроль параметрів шуму, вимірювальні прилади. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від шуму.	1	1	21,
Тема 7.	Повітря робочої зони.	2		<i>Лабораторна робота.</i> Вимоги до вентиляції та кондиціонування виробничих, навчальних та побутових приміщень. Дослідження та оцінка ефективності системи вентиляції.	2	СР2	18, 19, 20 21, 24

Тема 8.	Електробезпека. Дія електричного струму на організм людини. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи.	2		<i>Самостійна робота.</i> Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.	2	1	1, 11, 21 22, 24
Тема 9.	Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах. Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю. Класифікація вибухо-небезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон. Характерні причини виникнення пожеж. Організаційні та технічні протипожежні заходи. Пожежна сигналізація.	2		<i>Самостійна робота.</i> Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння. Вивчення питань пожежної безпеки працівниками.	2	1	1, 19, 21
Тема 10.	Джерела випромінювання. Робота за персональним комп'ютером.	2		<i>Самостійна робота.</i> Електромагнітні поля та випромінювання радіочастотного діапазону Джерела, особливості і класифікація електромагнітних випромінювань та електричних і магнітних полів.	1	1	11, 19, 21
Тема 11.				<i>Лабораторна робота.</i> Типові заходи та засоби колективного та індивідуального захисту від вібрацій. Гігієнічне нормування вібрацій. Методи контролю параметрів вібрацій.	1	1	2, 15, 16

Тема 12.	Надання першої долікарської допомоги на виробництві	2		Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках. Основні принципи надання першої допомоги. Засоби надання першої допомоги.	2	2	11, 2, 15, 16
Разом за Розділом 2.		8	4	Лабораторні роботи	8	-	
				Самостійна робота	14	20	
УСЬОГО		16	6	Лабораторні роботи	16	4	
				Самостійна робота	28	38	

3. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Оцінка якості засвоєння навчальної дисципліни «БЖД та ОП» включає поточний контроль успішності, модульний контроль та складання заліку.

Для модульного контролю засвоєння студентами навчального матеріалу, що вивчається під час аудиторних занять і самостійної роботи, передбачено проведення модульної контрольної роботи.

Поточний контроль за здійснюється на кожній практичній роботі.

Підсумковий контроль за дисципліну проводиться у вигляді диференційованого заліку. Підсумкова оцінка знань з навчальної дисципліни може визначатися як середньозважена результатів поточного контролю та контролю за кожний розділ.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Модуль «Безпека життєдіяльності»

1. Бегун В.В., Бегун С.В., Широков С.В. Казачков І.В., Литвинов В.В., Письменный Е.Н. Культура безпеки на ядерних об'єктах України. Учебн. пособие. – К. НТУУ КПИ, 2009, -363с.
2. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки): Навч. посібник/ В.В. Бегун, І.М. Науменко - К.: , 2004. – 328с.
3. Безпека життєдіяльності: конспект лекцій Волненко Н.Б., Омеляненко Е.В., Литвиненко В.М., Покотило В.Г. ХНАДУ, 2009
4. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. / О.С. Баб'як, О.М. Сітенко, І.В. Ківва та ін. – Х.: Ранок, 2000. – 304 с.
5. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред.. проф. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 348 с.
6. Волненко Н.Б., Крайнюк О.В., Буц Ю.В. Практикум «Безпека життєдіяльності», Х.: ХНАДУ, 2014.- 213 с.
7. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації/ за ред. /Є. П. Желібо, і В.М. Пічі. – Львів: Піча Ю.В., К.: "Каравела", Львів: "Новий Світ.", 2002. – 328 с.
8. Касьянов М.А., Ревенко Ю.П., Медяник В.О., Арнаут І.М., Друзь О.М., Тищенко Ю.А. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2006. – 284 с.
9. Літвак С. М., Михайлюк В. О. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. Миколаїв. - ТОВ "Компанія ВІД". – 2001. – 230 с.
10. Методические указания для практических работ по теме «Неотложная помощь при дорожно-транспортных происшествиях» по дисциплине «Безопасность жизнедеятельности» Волненко Н.Б., Селиванов С.Е, Омеляненко Э.В. Харьков: ХНАДУ, 2007.- 20 с.
11. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Безпека життєдіяльності» за темою «Психофізіологічні властивості людини» для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання Волненко Н.Б., Омеляненко Е.В., Литвиненко В.М., Покотило В.Г. Харків: ХНАДУ, 2010.- 28 с.
12. Методичні вказівки до індивідуальних завдань з дисципліни «Безпека життєдіяльності» на тему «Побудова імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій» Волненко Н.Б., Крайнюк Е.В. Харків: ХНАДУ, 2011.- 30

с.

13. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008, - 158 с.
14. Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І., Романів А.С., Петрук М.П., Скіра В.В., Васійчук В.О., Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавництво НУ "Львівська політехніка", 2009.- 264 с.
15. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). - Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. - 125 с.
16. Пістун І. П. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. – Суми: Університет. книга, 1999. – 301 с.
17. Радіаційна безпека. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Безпека життєдіяльності» для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання / Укладачі Н.Б. Волненко, О.В. Крайнюк, В.М. Литвиненко, В.Г. Покотило. Харків: ХНАДУ, 2012.- 32 с.
18. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: Навч.посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 138 с.
19. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавничий центр ЛНУ ім. Ів. Франка, 2005.- 301 с.
20. Ярошевська В.М., Ярошевський М.М., Москальов І.В. Безпека життєдіяльності. – К.: НМЦ, 1997. – 292 с.

Модуль «основи охорони праці»

1. Бортницький, П. І. Організація охорони праці на автомобільному транспорті [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів, що навчаються за напрямком "Транспортні технології" / П. І. Бортницький; Національний транспортний ун-т. - К. : НТУ, 2003. - 106 с.
2. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.
3. ДСТУ 2293-99 «Охорона праці. Терміни та визначення основних понять».
4. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник — Львів: УАД, 2006 – 336 с.
5. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
6. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
7. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
8. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
9. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
10. Закон України «Про охорону праці».
11. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
12. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
13. Кодекс законів про працю України.
14. Лабораторний практикум з курсу «Основи охорони праці»/ В. В. Березуцький, Т. С. Бондаренко, Л. А. Васьковець та ін.; За ред. В. В. Березуцького. — Х.: Факт, 2005. — 348 с.
15. Основи охорони праці: Підручник / За ред. проф. В.В.Березуцького – Х.: Факт, 2005. – 480 с.
16. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання / К.Н.Ткачук, М.О.Халімовський, В.В.Зацарний та ін. – К.: Основа, 2006 – 448 с.
17. Основи охорони праці: /В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г.Валенко та ін.; за ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.:Факт, 2005. – 480 с.
18. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: “Тріада плюс”, 2010. – 648 с.

19. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред.. к.т.н., доц.. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2011 – 436 с.
20. Охорона праці на автомобільному транспорті: Навчальний посібник / Пістун І.П., Хом'як Й.В., Хом'як В.В. / Вид-во: ВТД «Університетська книга», 2005.– 374 с.
21. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третьякова, К. К.Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. – К.: ____ 2009 – __ с.
22. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третьяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.
23. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
24. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. – Харків, ХНАМГ, 2007. - 227с.
25. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.
26. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
27. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
28. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
29. <http://base.safework.ru/iloenc> - Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
30. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.
31. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».

Розробник робочої програми: доцент _____ О.В. Крайнюк _____
 (вчене звання) (підпис) (ПІБ розробника)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри метрології та безпеки життєдіяльності

Протокол № _____ від _____ 2016 р.
 (номер) (дата прийняття) (рік)

Завідувач кафедри професор _____ О.В. Полярус _____
 (вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)